

СИЛЛАБУС
2023-2024 оку жылынын күні семестрі
«6B07204 – Табамдық химия және технология» білім беру бағдарламасы

Пәннің ID және атавы	Білім алушының өзіндік жұмысының (БОЖ)	Кредиттер саны			Кредиттердің жалпы саны	Оқытушының жетекшілігімен білім алушының өзіндік жұмысы (ОБОЖ)
99006- Биохимия	CОЖ 7	15	-	60	5	

ПӘН ТУРАЛЫ АКАДЕМИЯЛЫҚ АКПАРАТ

Оқыту түрі	Циклы, компоненті	Дәріс түрлері	Семинар сабактарының түрлері	Көрітінды бақылаудың түрі мен платформасы
Оффлайн/онлайн/гибрид бірін таңдау	ПД/ВК	Проблемалық, аналитикалық дәріс	Тапсырмалар мен жаттыгуарды шешу, жағдайтың тансырмалар	Жазбаша, оффлайн
Дәріскер (лер)	Кипчакбаева Алия Куанышкызы PhD., доцент м.а.			
e-mail:	aliya_k85@mail.ru			
Телефоны:	87027558564			
Ассистент (тер)	-			
e-mail:	-			
Телефоны:	-			

ПӘНИНДІ АКАДЕМИЯЛЫҚ ПРЕЗЕНТАЦИЯСЫ

ОН когнитивтік (1-2), функционалдық (2-3), жүйелілік (1-2), барлығы 4-5 құзыреттіліктер негізінде құралады.

Бакалавр деңгейіндегі ОН оку-жобалық зерттеулер негізінде калыптасатын білім алушылардың академиялых дагдышларын корсетуі керек.

Магистратура мен докторантуралар деңгейлеріндегі ОН білім алушылардың гылыми-зерттеу жұмыстарына тартылғандығын корсетуі керек.

Зерттеу жүргізуға кабілеттілік және оның нағыз жетекшелерін тарату.

Құзыреттіліктердің (5-тен тұратын) түрлері мен саны оқыту деңгейін есепке алу негізінде құралады.

Пәннің мақсаты	Оқытудан күтілетін нағыз жетекшелер (ОН)* Білім алушының пәнде оку нағызесінде кол жеткізетін кабілеттерін жазып көрсетініз: Кұзыреттілік индикаторы ақталған әрекетті сипаттауы керек Яғни «біледі», «істей алады», «менгерген» тәрізді категорияларға сәйкес калыптасады.	ОН кол жеткізу индикаторлары (ЖИ) Білім алушылардың ОН (ОН 2-ден кем болмау) корсете алатын білімдерин, дагдышларын, кабілеттерін оку үдерісінде және тәжірибелде колдана алатынындың дағелденген кабілеттілігін көрсетініз.
Пәннің мақсаты - биохимия принциптерін колдана білу, тамак құрамында комірсулар, майлар, белоктар, минералдар мен дәрүмендердің колданылуын бақылау. Проблемалық лекцияларды, студенттердің жеке және топтық жұмысын колдана отырып, тамак онеркәсібіндегі макромолекулярлық косылыстардың күрілісі мен биохимиялық функциялары, тамак онімдерін ондиру технологияларындағы химиялық құрамы мен	1. Тірі ағзаның негізгі акуыздар өкілдерін жіктеу, олардың, биологиялық объектілердің химиялық құрамы; биологиялық жүйелердің негізгі компоненттерінің күрілімы мен биологиялық ролі.	1.1 Ағзадагы акуыздардың негізгі түрлерін ажыратады және олардың аткаратын кызметтерін сипаттай алады. 1.2 Ақуыздардың аткаратын кызметтің негізінде жататын химиялық реакцияларын біледі, полиптидті жазу және оның касиетін анықтайды, Ақуыздарга тән сапалық және түсті реакцияларын жаза біледі және Тұнбага тұсу реакцияларын жазады
	2. Генетикалық ақпарат бойынша механизмдерімен таныс болу.	2.1 Нуклеин қышқылдардың жиқтелуімен танысады және классарайлық ажыратумен танысады 2.2 ДНК, м-РНК, г-РНК

**Биохимиялық процестер
каратырылады**

	<p>3. Ферменттердің химиялық табигаты және биологиялық ролі. Ферменттердің касиеттері мен жіктелуі.</p>	<p>антикодондарындағы нуклеотидтердің реттілігін аныктай алады</p> <p>3.1 Ферменттердің негізгі екілдерін, олардың химиялық табигатын және қыметтің сипаттай алады</p> <p>3.2 Ферменттердің жіктелуі және номенклатурасы. Ферменттердің оқшаулау және таңарту әдістері. Ферменттівті белсенділіктері зерттеу әдістері. Ферменттер мен ферменттік препараттарды практикалық колдану</p>
	<p>4. Метаболикалық жолдар және энергия алмасу. Анаболизм және катаболизм метаболизмінің құрамас болігі ретінде Осімдіктер мен жануарлар жасушаларының энергиясы.</p>	<p>4.1 Биологиялық тотығу және онын негізгі кезеңдері. Тотығу фосфорлану механизмын туралы айқындай алады</p> <p>4.2 Электронды тасымалдаудың тыныс алу тізбегі. АТФ және басқа макроэргиялық қосылыстар. Метаболизмдің реттеу принциптері аныктайды</p>
	<p>5. Коректі заттар: комірсулар, липидтер және акуыздар алмасуының негізгі сатыларын сипаттау. Комірсулар алмасуы: комірсулардың корытылуы және сіңуі, гликоген синтезі және ыдырауы, гликолиз, ашыту, комірсулардың тотыгуының пентозофосфат циклі, глюконеогенез. Липидтер алмасуы: липидтердің корытылуы және сіңуі, май қышқылдарының тотыгуы, кетон денелерінің метаболизмі, май қышқылдары мен триглицеридтердің биосинтезі. Липидтер алмасуын реттеу. Карапайым акуыздардың алмасуы: акуыздардың корытылуы және олардың ыдырау онімдерінің сіңуі. Тіндердегі аминқышқылдарының аралық алмасуы.</p>	<p>5.1 Коректі заттардың корытылуы кандай ферменттер арқылы жүзеге асатынын түсіндіру және сінірілу жолдарын менгереді. Заттар алмасуындағы аралық онімдердің анаболикалық және катаболикалық реакцияларын жаза алады.</p> <p>5.2 Заттар алмасуындағы бауырдың, бүйректің, т.б. ағзалардың маңызын менгереді. Биоматериалдарда (кан, асказан солі, несеп) маңызды заттарды (глюкоза, холестеринде, гемоглобинде т.б.) аныктай алады.</p>
Пререквизиттер	ОНН – Жалпы және бейорганикалық химия, ОН - Органикалық химия, МКАВ - Заттарды бакылау және талдау әдістері,	
Постреквизиттер	Фармакология негіздері, фармацевтикалық технология негіздері, дәрілік формалардың індіру технологиясы, Дәрілік препараттардың онеркосіптік технологиясы, табиги қосылыстар химиясы	
Оку ресурстары	<p>Әдебиет: негізгі, қосымша.</p> <ol style="list-style-type: none"> Сейітов З.С. Биохимия, Алматы, 1991. Сейтембетов Т.С., Толеуов Б.М. Биологиялық химия. Караганды, 2007. Сейтов З.С. Биохимия, Алматы, 2002. Халменова З.С., Бейсебеков М.Қ. Биохимия негіздері және биологиялық белсенді жүйелер синтезі курсының лабораториялық практикумына арналған әдістемелік күрал. Алматы, Қазақ университеті, 2008, 41 б. <p>Зерттеушілік инфрақұрылымы</p> <ol style="list-style-type: none"> Білім берушілік пен білім алушылық жүретін лабораториялар мен жерлер (орындар) Қазақ Ұлттық университетінің, химия және химиялық технология факультеті Мәліметтердің көсібі ғылыми базасы 	

<p>Нәниң академиялық саясаты</p>	<p>Нәниң академиялық саясаты ал-Фараби атындағы ҚазҰУ-дегі Академиялық саясатымен және академиялық адалдық Саясатымен айқындалады.</p> <p>Құжаттар Univer ИЖ басты бетінде көлжетімді.</p> <p>Гылым мен білімнің интеграциясы. Студенттердің, магистранттардың және докторанттардың гылыми-зерттеу жұмысы – бұл оқу үдерісінің тереңдетілуі. Ол тікелей кафедраларда, зертханаларда, университеттің гылыми және жобалау болімшелерінде, студенттік гылыми-техникалық бірлестіктерінде үйымдастырылады. Білім берудің барлық деңгейлеріндегі білім алушылардың өзіндік жұмысы заманауи гылыми-зерттеу және ақпараттық технологияларды колдана отырын, жана білім алу негізінде зерттеу лабораториялар мен құырметтіліктерін дамытуға бағытталған. Зерттеу университеттің оқытушысы гылыми-зерттеу қызыметтің інтижелерін дәрістер мен семинарлық (практикалық) сабактар, зертханалық сабактар такырыбында, сиплабустарда корініс табатын және оқу сабактары мен тапсырмалар такырыптарының өзектілігіне жауап беретін ОБОЗ, БОЗ тапсырмаларына біріктіреді.</p> <p>Сабакка қатысуы. Ор тапсырманың мерзімі нәні мазмұнын іске асыру күнтізбесінде (кестесінде) корсетілген. Мерзімдерді сактамау баллдардың жоғалуына экеледі.</p> <p>Академиялық адалдық. Практикалық/зертханалық сабактар, БОЖ білім алушының дербестілін, сини ойлауын, шыгармашылығын дамытады. Плагиат, жалғаудық, шпаргалка пайдалану, тапсырмаларды орындаудың барлық кезеңдерінде кошіруге жол берілмейді. Теориялық оқыту кезеңінде және емтихандарда академиялық адалдыкты сактау негізін саясаттардан басқа «Қорытынды бақылауды жүргізу Ережедері», «Атымдаты оқу жылдың күні/коктемді семестрінде қорытынды бақылауды жүргізуге ариалған Нұсқаулықтары», «Білім алушылардың тестілік құжаттарының кошірілін алынын тексеру туралы Ережесі» тәрізді құжаттармен регламенттеледі.</p> <p>Инклузивті білім берудің негізінде принциптері. Университеттің білім беру ортасы гендерлік, национальный тегіне, діни сенімдеріне, әлеуметтік-экономикалық мәртебесіне, студенттің физикалық денсаулығына және т.б. карамастан, оқытуши тараپынаң барлық білім алушыларға және білім алушылардың бір-біріне әрқашан колдау мен тең карым-кәтінас болатын қауіпсіз орын ретінде ойластырылған. Барлық адамдар құрдастары мен курстастарының колдауы мен достығына мұқтаж. Барлық студенттер үшін жетістікке жету, мүмкін емес нәрселерден горі не істей алатындығы болып табылады. Әртүрлілік омірдің барлық жақтарын қүштейтіл.</p> <p>Барлық білім алушылар, әсіресе мүмкіндігі шектеулі жандар, телефон/e-mail aliya_k85@mail.ru немесе MS Teams-тегі бейне байланыс арқылы <u>жиналасқа тұрақты сілтеме жасаңыз</u> көсептік комек ала алады.</p> <p>МООС интеграциясы (massive open online course). МООС-тың нәнге интеграциялануы жағдайында барлық білім алушылар МООС-ка тіркелуі кажет. МООС модульдерінің оту мерзімі нәнді оқу кестесінде сәйкес катаң сакталуы керек.</p> <p>Пазар салынысы! Ор тапсырманың мерзімі нәниң мазмұнын іске асыру күнтізбесінде (кестесінде) корсетілген, сондай-ақ МООС-та корсетілген. Мерзімдерді сактамау баллдардың жоғалуына экеледі.</p>
---	--

БІЛІМ БЕРУ, БІЛІМ АЛУ ЖОННЕ БАГАЛАНУ ТУРАЛЫ АҚПАРАТ

Оқу жетекшітерін есептедің баллдық-рейтингтік арнайы бағалау жүйесі				Бағалау адістері
Бағи	Баллдардың сандық баллдық бағымасы	% мәндеңі баллдар	Дәстүрлі жүйелегі бағи	
A	4,0	95-100	Оле жаксы	Критериялды бағалау – айқын этиленгөн критерийлер негізінде оқытуыштың нақты кол жеткізілген нағызделерін оқытудан күтілетін нағызделермен ара салмактық процесі. Формативті және жиынтық бағалаудағы негізделген.
A-	3,67	90-94		Формативті бағалау – қынделікті оку қызыметі барысында жүргізілетін бағалау түрі. Ағындағы корсеткіш болып табылады. Білім алушы мен оқытуши арасындағы жедел отара байланысты көмекшілік жүргізіледі. Ағындағы мүмкіндіктерін айқындауда, киңидықтарды анықтауда, ен жаксы нағызделерге кол жеткізуге көмектесуте, оқытуышының білім беру процесін уақытлы түзетуге мүмкіндік береді. Дәрістер, семинарлар, практикалық сабактар (пикрталастар, викториналар, жарыс-создер, донежек үстелдер, зертханалық жұмыстар және т.б.) кейінде тапсырмалардың орындалуы, аудиториядамы жұмыс белсенділігі бағаланады. Алғынан білім мен күніреттілік бағаланады.
B+	3,33	85-89	Жаксы	Жиынтық бағалау – пән бағдарламасына сәйкес болымді тәрделес аяқталғаннан кейин жүргізілетін бағалау түрі. БОЖ орындаған көзде семестр ішінде 3-4 рет отқызуелі. Бұл оқытудан күтілетін нағызделерін иегеруда дескрипторлармен аракеттіста бағалау. Белгілі бір көзіңдегі пәнде мәнгеру деңгейін анықтауда және тіркеуде мүмкіндік береді. Оку нағызделері бағаланады.
B	3,0	80-84		Формативті және жиынтық бағалау
				% мәндеңі баллдар

				Оқытушы бағалаудың ет түрлерін сиязде немесе ұсынылған нұсқанды колданады	Оқытушы еттін баллдарға болуы күнтізбеге (кестеге) сайкес пункттерге сиязде Емтияды және тәм бойынша нормалы балл төрмөзді.
B-	2,67	75-79		Дарындардың белгенділік	5
C+	2,33	70-74		Практикалық сабактарда жұмыс істеуі	20
C	2,0	65-69	Канагаттанарлық	Оннан да жұмыс	25
C-	1,67	60-64		Жобалық және шыгармашылық қызметі	10
D+	1,33	55-59	Канагаттанарлықсыз	Корытынды бакылау (емтихан)	40
D	1,0	50-54		Жиынтыны	100

Оку курсының мазмұнын іске асыру күнтізбесі (кестесі). Оқытушың және білім берудің әдістері.

Антасы	Такырып атауы			Саят саны	Макс. балл
МОДУЛЬ 1 Биохимияга кіріспе, ақызы химиясы, нуклеин қышқылы және ферменттер					
1	Д 1. Биохимияның пәні мен әдістері. Биологиялық жүйелердің химиялық құрамы. Ақызыздар: маңызы, жалпы қасиеттері, реттік денгейлері.			1	1
	ЗС 1. Биомолекулаларды алуға, олардың химиялық қасиеттерін зерттеуге, физика-химиялық тұрқтыларды тазартуға және анықтауға арналған қауіпсіздік техникасы, жабдықтар мен ыдыстар			4	6
2	Д 2. Құрделі ақызыздардың химиясы. Нуклеин қышқылдарының құрылымы мен қасиеттері. Құрделі белоктар: хромо-, гликопротеидтер. Тірі организм үшін α-аминқышқылдарының маңызы.			1	1
	ЗС 2. Белоктардың физика-химиялық қасиеттері. Стандартты үлгілерді қолдана отырып, КХ және ЖКХ әдістерімен аминқышқылдарының хроматографиясы.			4	6
	ОБОЖ 1. БӨЗ 1 α -, β – және γ-аминқышқылдарының құрылымын, алынуы мен химиялық қасиеттерін салыстырмала талдау. «Амин қышқылдарының химиясы» тақырыбы бойынша жаттыгуларды орындау.				12
3	Д 3. Ферменттердің химиялық табигаты және биологиялық ролі. Ферменттердің қасиеттері мен жіктелуі.			1	1
	ЗС 3. Ортанды pH-ының амилаза фарментіне әсері			4	6
	БӨЗ 1. Бакылау жұмысы, тест, жеке/топтық жоба, бойынша бағаланады.				2
4	Д 4. Витаминдердің жалпы сипаттамасы және жіктелуі.			1	1
	ЗС 4. Фермент активтілігіне температура, pH, фермент пен субстрат концентрациясының әсерін зерттеу.			4	6
5	Д 5. Нуклеин қышқылдары. ДНҚ, РНҚ түрлері, күрілісі, құрылымдары, маңызы			1	1
	ЗС 5. Нуклеопротеидтер гидролизін зерттеу			4	6
МОДУЛЬ 2 Ақызыздар және комірсулардың химиясы					
6	Д 6. Комірсулардың биологиялық ролі, құрылымы, қасиеттері және жіктелуі.			1	1
	ЗС 6. Комірсулар химиясы. Қантқа сапалы реакциялар			4	6
	ОБОЖ 2. БӨЗ 2 «Негізгі суда және майда еритін дәрүмендердің сипаттамасы. Орталық және перифериялық эндокриндік бездердің гормондары» тақырыбы бойынша презентация дайындау.				12
7	Д 7. Липидтер. Күрілімі мен күзметі.			1	1
	ЗС 7. Липидтер химиясы. Құрамында глицерин бар липидтерді анықтау. Майлар мен липидтердің физика-химиялық қасиеттері.			4	6
	БӨЗ 2. Бақылау жұмысы, тест, жеке/топтық жоба, бойынша бағаланады.				3
Аралық бақылау I				20	
				100	
МОДУЛЬ 3					
8	Д 8. Метаболикалық жолдар және энергия алмасу. Анаболизм және катаболизм метаболизмінің қурамдас болігі ретінде. Өсімдіктер мен жануарлар жасушаларының энергиясы.			1	1
	ЗС 8. Каталаза ферменттің активтілігін анықтау.			4	6
	ОБОЖ 3. БӨЗ 3 орындау бойынша көңестер				3
9	Д 9. Биологиялық тотығу және оның негізгі кезеңдері. Тотығу фосфорлану механизмі туралы қазіргі идеялар.			1	1
	ЗС 9. Майлардың корытылуына от қышқылдардың әсерін зерттеу.			4	6
	БӨЗ 3. «Оксигеназдың тотығу және оның маңызы» бойынша және «Моносахаридтер мен дисахаридтердің алмасуының тұқым қуалайтын бұзылыстары (галактоземия, фруктозаны және дисахаридтердің кабылдамасы)» тақырыбы бойынша презентация дайындау.				12
10	Д 10. Комірсулар алмасуы: комірсулардың корытылуы және сінүі, гликоген синтезі			1	1

ЖЫНЫСТАҚ БАҒАЛАУ РУБРИКАТОРЫ
ОҚУ НӘТИЖЕЛЕРІН БАҒАЛАУ КРИТЕРИЙЛЕРІ

Критерий	«Оте жақсы» % макс. салмагы	«Жаксы» % макс. салмагы	«Кинагатташарлық» % макс. салмагы	«Кинагатташарлық» % макс. салмагы
Такырыпты түсіну деңгейі	90-100	85-70	54-69	0-49
Зертханалық жұмыстарды жасай білу	90-100	85-70	54-69	0-49
Логикалық ойлау кабілеті	90-100	85-70	54-69	0-49
Бағдалатын материалдық койылған сұрақтарға сәйкестігі	90-100	85-70	54-69	0-49
Жауапта барлық қажетті теориялық фактілердің болуы	90-100	85-70	54-69	0-49
Жауапты дұрыс тандалған мысалдармен суреттей	90-100	85-70	54-69	0-49
Жауапта барлық қажетті практикалық фактілердің болуы	90-100	85-70	54-69	0-49
биохимиялық есептерді түрлендіре білу	90-100	85-70	54-69	0-49
Сөйлеу мәдениеті	90-100	85-70	54-69	0-49
Негізدі корытынды жасай білу	90-100	85-70	54-69	0-49

	және ыдырауы, гликолиз, ашыту, комірсулардың пентозофосфатты циклокышқылдануы, глюконеогенез		
	ЗС 10. Энергия алмасу. Катаболизмің жалпы жолдары	4	2
	ОБОЖ 4, БОЗ 4 Бакылау жұмысы, тест, жеке/топтық жоба, бойынша бағаланады		
11	Д 11. Липидтер алмасуы: липидтердің корытылуы және сінүі, май қышқылдарының төтігүү, кетон денелерінің метаболизмі, триглицеридтердің май қышқылдарының биосинтезі. Липидтер алмасуын реттеу.	1	1
	ЗС 11. Ағзадагы акуыздардың май және комірсулар алмасуының озара байланысы.	4	6
12	Д 12. Қарапайым акуыздардың алмасуы: акуыздардың корытылуы олардың ыдырау онімдерінің сінүі. Гіндердегі аминокышқылдарының аралық алмасуы.	1	1
	ЗС 12. Қан сарысуындағы жалпы, тікелей, тікелей емес билирубиннің мөлшерін анықтау.	4	6
	ОБОЖ 4. Триглицеридтердің биосинтезі – жоғарғы май қышқылдарының түзілуі және белсендерілуі, глицериннің түзілуі және белсендерілуі, биосинтез. Реакциялардың реттелуі, ферменттер. Фосфолипидтер мен холестеролдың биосинтезі.		12
13	Д 13. Тагам акуыздары: корытылуы, сінірлілік. АҚ шіруі. АҚ пайдалану жолдары.	1	
	ЗС 13. Хромо-, глико-, фосфопротеидтерге сапалық реакциялар.	1	6
	БОЗ 5 Бакылау жұмысы, тест, жеке/топтық жоба, бойынша бағаланады.	4	3
14	Д 14. Хромопротеиндер алмасуы. Гемоглобиннің синтезі мен ыдырауы.	1	1
	ЗС 14. Лактозаны (сүт кантын) рефрактометрия әдісімен анықтау	4	6
	ОБОЖ 5. Фосфолипидтердің метаболизмі. Холестерин биосинтезі. Липидтер алмасуын реттеу. Липидтер алмасуының бұзылуы тақырыбы бойынша презентация дайындау.		12
15	Д 15. Тірі организмдегі минералды заттар.	1	1
	ЗС 15. Қан: химиялық құрамы, құрамдағы бөліктерін анықтаудың диагностикалық маңызы. Қан құрамында гемоглобин мөлшерін анықтау.	4	6
	Аралық бакылау 2		100
	Корытынды бакылау (емтихан)		100
	Пән үшін жыныстығы		100

Факультет деканы

PhD, ас. профессор

А.К. Галеева

Кафедра менгерушісі

х.ғ.к., ас. профессор

Г.С. Ирмухаметова

Дәріскер PhD, доцент м.а.

А.К. Кипчакбаева

